

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สุดในบรรดาสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่เราจะพบเห็นได้ในทุกแบบและทุกระดับของวัฒนธรรม ทฤษฎีทางการหน้าที่ของครอบครัวได้พยายามที่จะอธิบายถึงการมีอยู่ของครอบครัว โดยแสดงให้เห็นว่าครอบครัวมีการทำหน้าที่ซึ่งคือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการอยู่รอดของสังคม การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นในสถาบันครอบครัวย่อมจะมีผลกระทบต่อสถาบันอื่น ๆ ที่มาร่วมประกอบกันเข้าเป็นสังคม และในทางกลับกัน การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสถาบันอื่น ๆ ก็ย่อมมีผลกระทบต่อครอบครัวด้วย

เรื่องเกี่ยวกับครอบครัวที่น่าสนใจเรื่องหนึ่ง คือเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างสามีและภรรยาซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลา ในแต่ละสังคมล้วนมีการจัดบทบาทและหน้าที่ในครอบครัวแตกต่างกันไปตามภาวะเงื่อนไขของสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ สังคมส่วนใหญ่โดยทั่วไปแบ่งบทบาทเพศชายและหญิงอย่างค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือผู้ชายทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัวและเป็นผู้รับผิดชอบหลักในด้านการทำมาหากิน ส่วนผู้หญิงคือผู้รับผิดชอบหลักในด้านการงานบ้าน อย่างไรก็ตามเมื่อภาวะเงื่อนไขทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป การจัดสรรบทบาทในลักษณะดังกล่าวย่อมได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย

การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวมีปัจจัยหลักอยู่ 2 ปัจจัย คือ การกลายสภาพเป็นเมือง (Urbanization) และการกลายสภาพเป็นอุตสาหกรรม (Industrialization) (พงษ์สวัสดิ์สวัสดิพงษ์, 2525 : 2) การกลายสภาพเป็นเมืองก่อให้เกิดความตึงเครียดในทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากความหนาแน่นของประชากร ทำให้เกิดความขาดแคลนในทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น การจัดบทบาทให้เพียงผู้ชายมีหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัวจึงไม่เพียงพอที่จะทำ

ให้ครอบครัวอยู่รอดได้ พร้อม ๆ กันนี้การกลายสภาพเป็นอุตสาหกรรมก่อให้เกิดงานประเภทที่ไม่จำเป็นต้องใช้กำลังกายหรือใช้กำลังกายน้อยลง จึงเปิดโอกาสให้สตรีและเด็กได้เข้าร่วมในแรงงานนอกระบบครอบครัวได้มากขึ้น ดังนั้นการกลายสภาพเป็นอุตสาหกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจภายในสังคมเป็นอย่างยิ่ง

การเปลี่ยนไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมนั้นมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนไปสู่ความเป็นเมือง กล่าวคือ การเปลี่ยนไปสู่ความเป็นเมืองนั้นเป็นวิถีชีวิตที่เกิดขึ้นจากสังคมที่ได้กลายเป็นอุตสาหกรรมแล้ว (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2529 : 123)

การกลายสภาพเป็นเมืองมีส่วนประกอบ 3 ประการคือ (พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์, 2525 : 17)

1. จำนวนประชากรขนาดใหญ่
2. ความหนาแน่นของประชากรอยู่ในระดับสูง
3. ความต่างแบบกันของประชากร

การเพิ่มความหนาแน่นของประชากร นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านความชำนาญพิเศษ (Specialization) ซึ่งพบเห็นมากขึ้นในการแบ่งแยกแรงงาน ผลก็คือบุคคลทั้งหลายถูกผลักดันให้เพิ่มความพยายามในการหาเลี้ยงชีพมากขึ้น

การเพิ่มขึ้นของจำนวนและความหนาแน่นของประชากรเป็นผลให้เกิดการพัฒนาการด้านการแบ่งแยกแรงงานไปสู่ทิศทางที่เพิ่มความชำนาญพิเศษ และจะนำไปสู่การขยายตัวในทางเศรษฐกิจและสังคม จำนวนความหนาแน่นที่เพิ่มขึ้นของประชากรยังก่อให้เกิดผลอีกประการหนึ่งคือการเพิ่มของประชากรนำไปสู่การลดลงของทรัพยากรต่อหัวของประชากร

การกลายสภาพเป็นอุตสาหกรรมซึ่งเป็นปัจจัยหลักอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ

1. ระบบแรงงานที่ใช้เครื่องจักร
2. ความก้าวหน้าทางประยุกต์วิทยา
3. เศรษฐกิจแบบตัวเงิน

ระบบแรงงานที่ใช้เครื่องจักรจะมีผลต่อความสัมพันธ์ทางบทบาทในครอบครัวในลักษณะที่ว่า การเพิ่มขยายของเทคนิคทางด้านเครื่องจักรในโรงงานจะนำไปสู่การใช้พลังเครื่องจักรแทนกำลังกายซึ่งนำไปสู่การสร้างงานที่ไม่ต้องใช้กำลังกาย อันเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีสามารถเข้าร่วมในแรงงานนอกครอบครัวได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลแห่งความก้าวหน้าทางประยุกต์วิทยาซึ่งมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางบทบาทในครอบครัวมีส่วนทำให้ขนาดของครอบครัวลดลงอีกด้วย เช่น การผลิตเครื่องมือหรืออุปกรณ์คุมกำเนิดซึ่งพ่อแม่สามารถมั่นใจได้ว่าบุตรที่ตนเองมีอยู่นั้นสามารถอยู่รอด และการมีครอบครัวขนาดเล็กนั้นง่ายต่อการจุนเจือมากกว่าครอบครัวขนาดใหญ่ ผลที่ตามมาก็คือบทบาทความเป็นมารดาของสตรีจะลดลง สิ่งเหล่านี้เพิ่มโอกาสให้สตรีสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มากยิ่งขึ้น

ส่วนประกอบชนิดสุดท้ายของการกลายสภาพเป็นอุตสาหกรรม คือ ความก้าวหน้าในเชิงเศรษฐกิจแบบตัวเงิน การเน้นหนักในค่าทางการเงินเป็นส่วนเสริมต่อระบบสังคม ซึ่งถูกครอบงำโดยสถาบันเศรษฐกิจ และการยอมรับระบบเศรษฐกิจแบบตัวเงินว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นจึงเป็นการเพิ่มความกดดันทางเศรษฐกิจให้สมาชิกในครอบครัวเพื่อที่จะหารายได้ให้พอเพียงสำหรับจุนเจือครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นตัวผลักดันให้สตรีเข้าสู่กำลังแรงงาน เมื่อสตรีเข้าสู่กำลังแรงงานมากขึ้น มีผลงานมากขึ้น มีผลทำให้สตรีเพิ่มความเป็นตัวของตัวเองและมีความเสมอภาคมากยิ่งขึ้นด้วย ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงทำให้แบบแผนความสัมพันธ์ทางบทบาทในครอบครัวมีแนวโน้มไปสู่ความสัมพันธ์แบบสมภาพ (Equalitarian relationship) (พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์, 2525 : 17-19)

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นอกจากนั้น ผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจบีบรัดมาก ทำให้เป็นการยากที่สถาบันครอบครัวจะดำรงอยู่ได้จากรายได้ของฝ่ายสามีเพียงฝ่ายเดียว และประกอบกับอิทธิพลจากความ

เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลให้ผู้หญิงมีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น ถึงแม้ว่าการทำ
งานบ้านและการดูแลบุตรถือเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิง แต่ความจำเป็นในการผลิตของครัวเรือน
ก็นับว่าเป็นอิทธิพลพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในงานเชิงเศรษฐกิจของ
ครอบครัว (สุดสวาท ดิศโรจน์, 2526 : 1) ผู้หญิงยุคปัจจุบันจึงได้เปลี่ยนบทบาทจากการ
เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียวมาเป็นผู้มีส่วนในการหารายได้มาสู่ครอบครัว โดยการประกอบอาชีพ
ต่าง ๆ มากมายเช่นเดียวกับผู้ชาย เช่น เป็นนักธุรกิจ นักวิชาการ เสมียน พนักงาน กรรมการ
การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น จำนวนปริมาณแรงงานผู้หญิงที่ทวีสูงขึ้นอย่าง
รวดเร็ว สามารถเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวแปรเปลี่ยนไป
จากการที่ผู้ชายเป็นผู้รับผิดชอบบทบาทดังกล่าวแต่เพียงฝ่ายเดียวมาเป็นการที่ผู้หญิงเข้ามามี
ส่วนร่วมด้วย ผู้หญิงจึงมีบทบาทเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญมากขึ้นในสังคมของผู้หญิงที่เปลี่ยนไปนี้
ดูเหมือนว่าผู้หญิงได้รับการยอมรับให้มีบทบาทในสังคมที่ทัดเทียมกับชาย "งาน" ของผู้หญิงได้รับ
การยอมรับว่ามีคุณค่าทางเศรษฐกิจ เพราะนำรายได้มาสู่ครอบครัว "งาน" ของผู้หญิงมีคุณค่า
ทางสังคม เพราะผู้หญิงได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงานที่มีส่วนในการ
พัฒนาและสร้างสรรค์สังคม (นัยนา สุภาพิ่ง, 2533 : 33) ผลกระทบที่ตามมาก็คือ ระบบ
ครอบครัวที่ยึดถือประเพณีดั้งเดิมเป็นหลักจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้
อำนาจระหว่างคู่สมรสค่อยมีแนวโน้มไปสู่ความเสมอภาคมากขึ้น (วัชรา คลายนาทร, 2526 : 2)

ประเสริฐ แยมกลิ่นพุ่ม กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลง
ไปโดยที่ผู้หญิงจะมีบทบาทมากขึ้นในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัว โดยการ
เปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปพร้อมกับการยกฐานะของผู้หญิงให้มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับผู้ชายมากขึ้น
ผู้หญิงไม่ได้ถูกจำกัดสิทธิให้ทำงานเป็นแม่บ้านแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อน แต่ได้รับการ
ปฏิบัติจากผู้ชายดีขึ้น ในสังคมทั่วไปฐานะของผู้หญิงในครอบครัวจึงดีขึ้น โดยเฉพาะอำนาจการ
ตัดสินใจภายในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน (กัลยา ผ่องเมษินทร์, 2534 : 3)

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจของ
ภรรยาว่าในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นอุตสาหกรรมนั้น มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อขนาด
อำนาจการตัดสินใจในครอบครัวของภรรยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ตั้งความประสงค์สำคัญไว้ 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการใช้อำนาจการตัดสินใจในครอบครัวของภรรยาที่อยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นอุตสาหกรรม
2. เพื่อทำความเข้าใจและให้รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สำคัญ ๆ กับขนาดของการใช้อำนาจการตัดสินใจในครอบครัวของภรรยาในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นอุตสาหกรรม

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะอำนาจการตัดสินใจในครอบครัวของภรรยาในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นอุตสาหกรรม โดยจะดูความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาในเรื่องของการใช้อำนาจตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัวว่า เมื่อภรรยาเป็นผู้ที่มีบทบาททางเศรษฐกิจมีส่วนช่วยเหลือครอบครัว ภรรยาจะมีสิทธิในการใช้อำนาจตัดสินใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งจากแนวความคิดในเรื่องของการใช้อำนาจในครอบครัวที่ผ่าน ๆ มานั้นส่วนใหญ่สามีมักจะเป็นผู้มีอำนาจต่าง ๆ มากกว่าภรรยา

ในลักษณะชุมชนที่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นอุตสาหกรรม จะมีผลทำให้ระเบียบแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม ผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มภรรยาที่อยู่ในเขตตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย (purposive sampling) รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 200 ตัวอย่าง และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เป็นสามีเพิ่มอีก 200 ตัวอย่าง ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเสริมในการวิเคราะห์ข้อมูล

เหตุผลในการเลือกกลุ่มประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีเหตุผลในการเลือกกลุ่มประชากรดังกล่าวเนื่องจาก
 ประการแรก จังหวัดสมุทรสาครนับได้ว่าเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ชิดกับกรุงเทพมหานคร
 และเป็นพื้นที่ที่รองรับความเจริญและการขยายตัวของเมืองหลวงในอนาคตอันใกล้นี้ ซึ่งการ
 ขยายตัวดังกล่าว ก็รวมถึงการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมด้วย เนื่องจากจังหวัดสมุทรสาคร
 ยังมีที่ดินว่างเปล่าอีกเป็นจำนวนมากและพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ การคมนาคมสัญจรไปมา
 สะดวก จึงมีอุตสาหกรรมเกือบทุกประเภทตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมืองและอำเภอกระทุ่มแบน
 การพัฒนาให้มีอุตสาหกรรมเกิดใหม่โดยการชักจูงกระตุ้นเร่งเร้าให้มีการลงทุนในกิจการ
 อุตสาหกรรมสามารถจะเกิดขึ้นได้อีกในสภาพการณ์ปัจจุบัน ฉะนั้น เมื่อมีการขยายตัวทางด้าน
 อุตสาหกรรม ก็จะมีการขยายตัวของระบบคมนาคมขนส่งต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าว
 หน้าทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ชุมชนมีการขยายตัวยิ่งขึ้น และเป็นสิ่งจูงใจ
 ให้คนอพยพเข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความแตกต่างความหลากหลายทั้งในด้าน
 เศรษฐกิจและสังคม เช่น การประกอบอาชีพของประชากรมีการเปลี่ยนแปลงไป จากการ
 ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมไปสู่การประกอบอาชีพด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เกษตรกรรม เช่น การ
 ประกอบกิจการค้าขายทั่วไป การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น การเปลี่ยนแปลง
 อย่างรวดเร็วนี้ได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันไป ประการที่สองก็คือ
 เพื่อความสะดวกในการศึกษาและการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยเองที่อยู่ใกล้และมีความคุ้นเคยกับกลุ่ม
 ประชากรดังกล่าว

คำจำกัดความในการวิจัย

อำนาจการตัดสินใจในครอบครัว หมายถึง ความสามารถของคู่สมรสฝ่ายหนึ่งในอัน
 ที่จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมตามความประสงค์ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตัดสินใจในเรื่อง
 สำคัญ ๆ ที่มีผลกระทบต่อสมาชิกทั้งหลายในครอบครัว

การตัดสินใจในครอบครัวของสามีและภรรยา คือ การตัดสินใจระหว่างสามีและภรรยา เพื่อดำเนินการจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา ในปัจจุบัน และอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบ ดังนี้

- สามีมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
- สามีมากกว่าภรรยา	ให้	2	คะแนน
- สามีเท่ากับภรรยา	ให้	3	คะแนน
- ภรรยามากกว่าสามี	ให้	4	คะแนน
- ภรรยามากที่สุด	ให้	5	คะแนน

รายได้ของสามี หมายถึง ผลลัพธ์ที่เป็นจำนวนเงินที่สามีได้รับเป็นคำตอบแทนในการประกอบอาชีพ โดยเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ของภรรยา หมายถึง ผลลัพธ์ที่เป็นจำนวนเงินที่ภรรยาได้รับเป็นคำตอบแทนในการประกอบอาชีพ โดยเฉลี่ยต่อเดือน

ความแตกต่างระหว่างรายได้ของสามีและภรรยา หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้ของสามีและภรรยา ถ้ามีความแตกต่างตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป ถือว่ามีความแตกต่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น

- กลุ่มที่ภรรยามีรายได้มากกว่าสามี
- กลุ่มที่ภรรยามีรายได้เท่ากับสามี
- กลุ่มที่ภรรยามีรายได้น้อยกว่าสามี

ความแตกต่างระหว่างอายุของสามีและภรรยา หมายถึง ผลต่างระหว่างอายุปัจจุบันของสามีและภรรยา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

- กลุ่มที่ภรรยามีอายุมากกว่าสามี
- กลุ่มที่ภรรยามีอายุเท่ากับสามี
- กลุ่มที่ภรรยามีอายุน้อยกว่าสามี

ระดับการศึกษาของสามีและภรรยา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของสามีและภรรยาแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับการศึกษาต่ำ ได้แก่ ไม่มีการศึกษา - ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ระดับการศึกษาปานกลาง ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย -
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- ระดับการศึกษาสูง ได้แก่ ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ระยะเวลาของการสมรส หมายถึง ระยะเวลาที่คู่สมรสได้อาศัยร่วมกันในฐานะสามีภรรยาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- ระยะเวลาการสมรสน้อย อยู่ในช่วงระหว่าง 1 - 10 ปี
- ระยะเวลาการสมรสปานกลาง อยู่ในช่วงระหว่าง 11 - 20 ปี
- ระยะเวลาการสมรสมาก อยู่ในช่วงระหว่าง 21 ปีขึ้นไป

บทบาททางเศรษฐกิจของภรรยาและสามี หมายถึง บทบาทของภรรยาและสามีที่มีส่วนในการจัดหาหรือได้มาซึ่งสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเน้นในเรื่องของการประกอบอาชีพของสามีและภรรยาที่มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว

สำหรับในสังคมที่กำลังเปลี่ยนผ่าน คือ มีโครงสร้างเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมปนกับอุตสาหกรรมนั้น จากผลการศึกษาโครงสร้างสังคมและการเลื่อนชั้นทางสังคมในจังหวัดชลบุรี ดร.อมรา พงศาพิชญ์ (1979) (อ้างใน ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, 2524 : 43) ได้แบ่งช่วงชั้นอาชีพออกเป็นลำดับ 3 กลุ่มด้วยกันคือ

1. White-collar (prestigious)
2. Semi-skilled and Skilled ประกอบด้วย ช่างฝีมือ และผู้ที่มาทำงานระดับแรงงานฝีมือ และกึ่งฝีมือในโรงงานอุตสาหกรรม
3. Unskilled ประกอบด้วย เกษตรกร ชาวประมง กรรมกรรับจ้าง และพ่อค้าหาบเร่

จากการจัดลำดับชั้นของอาชีพที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดช่วงชั้นอาชีพสำหรับการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

อาชีพของสามีและภรรยา หมายถึง ลักษณะหรือประเภทของอาชีพหลักที่สามีและภรรยาทำในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น

<u>ลำดับตำแหน่ง</u>	<u>ช่วงชั้นอาชีพ</u>	<u>ประเภทอาชีพ</u>
สูง	กลุ่มอาชีพที่ไม่ใช้แรงกาย (White-collar)	- ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ - ผู้ที่ทำงานในระดับสูงในโรงงานอุตสาหกรรม/บริษัท
กลาง	กลุ่มอาชีพที่ใช้ฝีมือและกึ่งฝีมือ (Skilled and semi-skilled)	- ผู้ที่ทำงานในระดับต่ำในโรงงานอุตสาหกรรม/บริษัท - ช่างฝีมือ - ค้าขาย (โดยไม่บอกให้ชัดถึงลักษณะอาชีพ) - ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการขนส่ง
ต่ำ	กลุ่มอาชีพเกษตรกรและ แรงงานไร้ฝีมือ (Farmer and unskilled)	- เกษตรกร - กรรมกรรับจ้างทั่วไป - แม่บ้าน

การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของภรรยา หมายถึง การที่ภรรยาได้เข้าไปมีบทบาทร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวมในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งจะดูระดับความถี่และตำแหน่งในการเข้าร่วมทำกิจกรรมควบคู่ไปด้วย

ความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม จะแบ่งออกเป็น

- มาก = ทุกครั้ง/เกือบทุกครั้ง (ระบุจำนวนครั้งต่อเดือน)
- น้อย = นาน ๆ ครั้ง (ระบุจำนวนครั้งต่อเดือน)
- ไม่มี (ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรม)

ตำแหน่งของการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จะแบ่งออกเป็น

- ตำแหน่งระดับสูง (ประธาน, รองประธาน)
- ตำแหน่งระดับปานกลาง (เลขานุการ, เกร็ดฎีก, คณะกรรมการ)
- ตำแหน่งระดับต่ำ (สมาชิกทั่วไป)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

เมื่อการวิจัยครั้งนี้สำเร็จแล้ว ผู้วิจัยหวังว่าจะเกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือปัจจัยต่าง ๆ ของคู่สมรสอันมีผลต่อการใช้อำนาจตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว
2. ผลของการวิจัยที่ได้ อาจทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงบางประการ อันจะเป็นแนวทางปฏิบัติหรือปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมระหว่างคู่สมรสในครอบครัว
3. เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางสังคมวิทยากับงานวิจัย เพื่อที่จะอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม
4. เพื่อเสนอผลงานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปลักษณะการใช้อำนาจการตัดสินใจของภรรยาในสถาบันครอบครัวของสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง เป็นอุตสาหกรรมและเป็นข้อเสนอพื้นฐานสำหรับงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ต่อไป

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย